

Op de Schittering werken we in groep 3 t/m 8 met de methode Staal voor spelling en grammatica.

Dit document is gemaakt om u inzicht te geven in de leerlijnen van Staal. Staal heeft al vanaf groep 4 aanbod binnen de leerlijn grammatica: woord benoemen, zinsontleding en leestekens. Met behulp van dit document kunt u altijd terugvinden welk aanbod uw kind krijgt en hoe dit binnen de methode Staal uitgelegd wordt. Per groep wordt weergegeven welke stof in die groep voor het eerst aangeboden wordt, deze onderdelen worden daarna herhaald in de opvolgende jaren.

Groep 4

Lidwoord	<p><i>Uitleg:</i> Het lidwoord hoort bij een zelfstandig naamwoord. Het staat voor het zelfstandig naamwoord.</p> <p>Bijvoorbeeld: de, het, een de jongen - een jongen het boek - een boek</p>						
Zelfstandig naamwoord	<p><i>Uitleg:</i> Het zelfstandig naamwoord is een woord voor een mens, dier of ding. Je kunt er een lidwoord voor zetten.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <table data-bbox="523 1167 847 1256"> <tr> <td>jongen</td> <td>de jongen</td> </tr> <tr> <td>hond</td> <td>de hond</td> </tr> <tr> <td>boek</td> <td>het boek</td> </tr> </table>	jongen	de jongen	hond	de hond	boek	het boek
jongen	de jongen						
hond	de hond						
boek	het boek						
Enkelvoud/meervoud	<table data-bbox="533 1305 863 1368"> <tr> <td><i>enkelvoud</i></td> <td><i>Er is er maar één van.</i></td> </tr> <tr> <td><i>meervoud</i></td> <td><i>Er zijn er meer van.</i></td> </tr> </table>	<i>enkelvoud</i>	<i>Er is er maar één van.</i>	<i>meervoud</i>	<i>Er zijn er meer van.</i>		
<i>enkelvoud</i>	<i>Er is er maar één van.</i>						
<i>meervoud</i>	<i>Er zijn er meer van.</i>						
Werkwoord	<p><i>Uitleg:</i> Het werkwoord zegt wat een mens, dier of ding doet of wat er gebeurt.</p>						
Vraagteken	<p><i>Uitleg:</i> Het vraagteken staat aan het eind van iedere vraagzin.</p> <p>Bijvoorbeeld: Schrijft Loes een vraagteken achter deze zin?</p>						

Hoofdletter	<p>Uitleg: De hoofdletter staat aan het begin van de zin. Hoofdletters schrijf je ook bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - namen - aardrijkskundige namen (landen, plaatsen, rivieren) - aardrijkskundige bijvoeglijke naamwoorden - een citaat (een stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt) <p>Bijvoorbeeld: De zin begint met een hoofdletter. Mijn naam is Loes. Ik woon in Arnhem. Dat ligt aan de Rijn. Het is niet zo ver van de Duitse grens. Ze zei: 'Dat heb je goed gedaan.'</p>
-------------	---

Groep 5

Bijvoeglijk naamwoord	<p>Uitleg: Het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord.</p> <p>Bijvoorbeeld: de lieve jongen, de zwarte hond</p>				
Voorzetsel	<p>Uitleg: Het voorzetsel zegt iets over de precieze plaats, richting of tijd.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">onder de kast</td> <td style="width: 50%;">tijdens de vakantie</td> </tr> <tr> <td>naar de kast</td> <td>in de vakantie</td> </tr> </table>	onder de kast	tijdens de vakantie	naar de kast	in de vakantie
onder de kast	tijdens de vakantie				
naar de kast	in de vakantie				
Hulpwerkwoord	<p>Uitleg: Het hulpwerkwoord staat samen met een ander werkwoord in de zin.</p> <p>Bijvoorbeeld: Wout heeft zijn boek gelezen. Het boek wordt door Wout gelezen.</p>				
Voltooid deelwoord	<p>Uitleg: Het voltooid deelwoord is het werkwoord dat zegt dat iets voltooid is. Het staat altijd samen met een hulpwerkwoord in de zin.</p> <p>Bijvoorbeeld: Wout heeft zijn boek gelezen. Het boek wordt door Wout gelezen.</p>				
Persoonsvorm	<p>Uitleg: De persoonsvorm is het werkwoord in de zin dat zegt wat iets of iemand doet. Je vindt de persoonsvorm met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De vraagproef: als je van de zin een vraagzin maakt, komt de persoonsvorm vooraan te staan. 2. De tijdproef: als je de zin van tijd verandert, verandert ook de persoonsvorm. <p>Bijvoorbeeld: Zara fietst naar school.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fietst Zara naar school? 2. Zara fietste naar school. 				

Onderwerp	<p>Uitleg: Het onderwerp geeft aan wie of wat iets doet. Het onderwerp en de persoonsvorm horen bij elkaar. Je vindt het onderwerp door te vragen: wie of wat + persoonsvorm?</p> <p>Bijvoorbeeld: Zara woont in Amsterdam. wie woont? > Zara fietst zij naar school? wie fietst? > zij</p>
Dubbele punt	<p>Uitleg: De dubbele punt geeft aan dat er informatie komt. Na een dubbele punt komt: - een citaat (een stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt) - een opsomming</p> <p>Bijvoorbeeld: Ze zei: 'Dat heb je goed gedaan.' Er stond van alles op tafel; kaas, jam, boter en hagelslag.</p>
Aanhalingstekens	<p>Uitleg: De aanhalingstekens geven een citaat aan. Het stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt komt tussen aanhalingstekens te staan.</p> <p>Bijvoorbeeld: Ze zei: 'Dat heb je goed gedaan.' 'Dat is leuk,' zei Paul.</p>
Uitroepteken	<p>Uitleg: Het uitroepteken staat aan het eind van een uitroep of bevel.</p> <p>Bijvoorbeeld: Wat leuk! Schrijf hier een uitroepteken!</p>

Groep 6

Bijvoeglijk naamwoord – aardrijkskundige namen	Bijvoorbeeld: de Belgische koning, het Zeeuwse volk
Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord	<p>Uitleg: Het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord zegt van welk materiaal het zelfstandig naamwoord is gemaakt.</p> <p>Bijvoorbeeld: de gouden ketting, de wollen jas</p>
Voegwoord	<p>Uitleg: Het voegwoord maakt twee zinnen aan elkaar vast.</p> <p>Bijvoorbeeld: Het is koud en het sneeuwt. Het is koud, omdat het sneeuwt. Hij leest een boek, totdat hij naar school moet.</p>

Groep 8

Bepaling van tijd	<p><i>Uitleg: De bepaling van tijd geeft informatie over de tijd. Je vindt de bepaling van tijd door te vragen:</i> wanneer + persoonsvorm + onderwerp?</p> <p>Bijvoorbeeld: De kinderen komen morgen. <i>wanneer komen de kinderen? > morgen</i></p>
Bepaling van plaats	<p><i>Uitleg: De bepaling van plaats geeft informatie over de plaats. Je vindt de bepaling van plaats door te vragen:</i> waar + persoonsvorm + onderwerp?</p> <p>Bijvoorbeeld: Zara woont in Amsterdam. <i>waar woont Zara? > in Amsterdam</i></p>
Meewerkend voorwerp	<p><i>Uitleg: Het meewerkend voorwerp zegt voor/aan wie het is. Je vindt het meewerkend voorwerp door te vragen:</i> voor/aan wie + persoonsvorm + onderwerp + lijdend voorwerp?</p> <p>Bijvoorbeeld: Zara geeft de kinderen een stuk taart. <i>aan wie geeft Zara een stuk taart? > de kinderen</i></p>